



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa, 22/02/2019

XI.071.5.2019.MA

Pan Rafał Trzaskowski
Prezydent Miasta Stołecznego
Warszawy

Wielce Szanowny Panie Prezydencie,

Jako Rzecznik Praw Obywatelskich, pełniący także rolę niezależnego organu do spraw równego traktowania, z wielką radością przyjąłem informację o podpisaniu przez Pana Prezydenta Deklaracji „Warszawska Polityka Miejska Na Rzecz Społeczności LGBT+”. Niniejszym listem pragnę serdecznie pogratulować Panu Prezydentowi podjętych działań, okazać swoje poparcie dla wskazanej inicjatywy, a także wyrazić nadzieję, że założenia i cele Deklaracji oraz zawarte w niej rozwiązania będą skutecznie realizowane.

Polska zajmuje obecnie 38 miejsce na 49 państw w przygotowywanym co roku, z okazji Międzynarodowego Dnia Walki z Homofobią i Transfobią przez organizację ILGA Europe, przeglądzie stanu ochrony prawnej zapewnianej osobom LGBT w państwach europejskich¹. Jest to przedostatnie miejsce wśród wszystkich państw Unii Europejskiej. Od lat najgorzej ocenianym obszarem ochrony prawnej jest ochrona przed przestępstwami z nienawiści, prawo do poszanowania życia rodzinnego oraz ochrona przed dyskryminacją. Pomimo nieustannie rozwijających się w tym zakresie standardów międzynarodowych oraz międzynarodowego orzecznictwa, sytuacja osób LGBT+ w przepisach prawa krajowego od lat nie ulega zmianie, a jedynie polskie sądy coraz częściej skłonne są interpretować przepisy w sposób uwzględniający prawa osób LGBT+. Ze skarg obywateli, które otrzymuję w ramach swojej działalności, wyraźnie wynika jednak, że w większości obszarów życia osoby te nieustannie spotykają się z dyskryminacją, odrzuceniem, a nawet przemocą motywowaną uprzedzeniami.

¹ Wyniki przeglądu dostępne na stronie internetowej ILGA Europe <https://www.ilga-europe.org/resources/rainbow-europe/rainbow-europe-2018> (dostęp: 20.02.2019)

Należy więc postulować konieczne zmiany prawne, w tym zwiększenie ochrony osób pokrzywdzonych przestępstwami motywowanymi homofobią i transfobią, zwiększenie ochrony przed dyskryminacją poza obszarem zatrudnienia poprzez nowelizację ustawy o równym traktowaniu, czy też uzupełnienie podstawy programowej dla wszystkich typów szkół o treści dotyczące praw człowieka i edukacji antydyskryminacyjnej. To jednak tylko część z kierunków działań, które należy podejmować na rzecz poprawy sytuacji społeczności LGBT+. Jak słusznie wskazał Pan Prezydent w tekście otwierającym Deklarację, w świetle obecnej sytuacji społecznej, w której postawy radykalne i otwarcie naruszające prawa człowieka są w znacznym stopniu akceptowane, a mowa nienawiści obecna w przestrzeni publicznej często pozostaje bezkarna, aktywne przeciwdziałanie dyskryminacji na poziomie lokalnym jest konieczne dla zapewnienia skutecznej ochrony praw osób LGBT+ oraz realizacji zasady równego traktowania w sferach codziennych relacji społeczno-gospodarczych.

Samorządy powinny więc korzystać ze wszystkich, dostępnych im w granicach kompetencji narzędzi, aby poprawiać sytuację grup szczególnie narażonych na dyskryminację, w tym osób LGBT+. Wskazane w podpisanej przez Pana Prezydenta Deklaracji obszary działania, tj. bezpieczeństwo, edukacja, kultura i sport, praca oraz administracja, wydają się w pożądanym i godnym naśladowania przez inne samorządy terytorialne sposób, wyznaczać kierunki potrzebnych, realnych i osiągalnych zmian. Fakt, iż określenie założeń i przygotowanie treści dokumentu nastąpiło przy ścisłej współpracy z organizacjami i osobami reprezentującymi interesy społeczności LGBT+ gwarantuje też, że Deklaracja odzwierciedla rzeczywiste potrzeby grupy, której dotyczy, co również zasługuje na szczególne uznanie.

Raz jeszcze gratuluję Panu Prezydentowi tego ważnego kroku w stronę zapewnienia równego traktowania wszystkim obywatelom i dziękuję za wsparcie okazane tym samym osobom, które codziennie muszą mierzyć się z dyskryminacją i falą nienawiści ze względu na swoją orientację seksualną lub tożsamość płciową. Pozostaje mi wyrazić nadzieję, że podpisanie Deklaracji to dopiero początek zmian, zarówno w samej Warszawie jak i innych samorządach terytorialnych, które również przyjmą podobne rozwiązania.

Z wyrazami uznania,

Adam Bodnar